

๒. รูดอล์ฟ ฟ็ัวร์โซว

บิตรแห่งพยาธิวิทยา, ๑๘๒๑-๑๙๐๒

ในระยะครึ่งหลังของศตวรรษที่ ๑๙ เยอรมนี กำลังเป็นประเทศมหาอำนาจอยู่ใต้อำนาจปกครองของ บิสมาร์ค* แพทย์หนุ่มร่างเล็กแต่กระฉับกระเฉง, ผอม, ผม, สีทอง, นัยน์ตาคำ ใสแว่นตาหนาตาอะ คือ รูดอล์ฟ ฟ็ัวร์โซว ได้กล่าวประณาม บิสมาร์คว่า ถอนโยบาย “เลือดกับเหล็ก” ที่ไม่ถูกกฎหมาย เป็นเหตุให้จ่อมเผด็จการ โกรธมาก จนถึงกับทำ ฟ็ัวร์โซว ทล ภายตัวต่อตัว. แต่ ฟ็ัวร์โซว มีอาวุธเพียง กรรไกรผ่าตัดและลั่นทมคมคายเท่านั้น และ เห็นว่าชีวิตยังมีค่าต่อประชาชนและบ้าน เมืองอยู่จึงไม่รับสนองคำท้า.

ฟ็ัวร์โซว เป็นบุตรคนโตของ ชาวนา, เกิดเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ค.ศ. ๑๘๒๑ ที่เมืองเล็ก ๆ ชื่อ ล็ชเวิลไบน ใน ประเทศเยอรมนี, เป็นเด็กที่ขยันและชอบ อ่านหนังสือประวัติศาสตร์. เมื่อเรียน หนังสือก็ทำอยู่ในชั้นเยี่ยม, รู้ภาษาต่างประเทศหลายภาษา; ทั้งอาหรับ, ฝรั่งเศส, อังกฤษ, ฮีบรู และอิตาเลียน. เมื่ออายุ

๑๘ ปี ได้เรียนจบการศึกษาระดับชั้นแล้ว ประสงค์จะเรียนแพทยต่อไป แต่เพราะความ จึงต้องติดต่อกับพ่อแล้วเรียนที่สถาบัน ฟริตริช-วิลเฮล์ม ในเบอร์ลิน โดยมีข้อแม้ว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะต้องเป็น แพทย์ ทหาร. ณ ที่นี้ ฟ็ัวร์โซว ได้เป็นศิษย์ ของ โยฮันเนส มิลเลอร์ และ โยฮันเนส เล็ชโนลน, มีความสนใจในการเล่าเรียน มาก. ขณะที่เป็นนักศึกษาแพทย์ปีที่สอง ได้เขียนจดหมายขอให้พ่อส่งกระดาษมาให้ สำหรับใช้ในการทดลอง. เนื่องจากมี รูปร่างเล็ก ถึงกับต้องสร้างโต๊ะผ่าตัดเล็กๆ ขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อน ๆ จึงเรียกกันว่า “หมอลูก”. ฟ็ัวร์โซว เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง โรครุห์มาติค. ต่อจากนั้นได้ไปเป็น แพทย์ ประจำบ้านที่โรงพยาบาล การกุศล ของ เบอร์ลิน และเริ่มค้นคว้าทางชีวเคมี และกลไกของจุลทรรศน์. เพียง ๓ ปีต่อมา ก็ได้รับตำแหน่งสืบทอดจาก โรเบิร์ต โพร์พ.

* บิสมาร์ค (ค.ศ. ๑๘๑๕-๑๘๙๘) ได้รับฉายาว่า มหาบุรุษกระดูกเหล็กของยุโรป โดยที่ได้เป็นผู้รวบรวม มหาอาณาจักร เยอรมนี ที่กระจัดกระจาย เข้าเป็นปึกแผ่น และสร้างให้เยอรมนีกลับเป็น ประเทศที่เข้มแข็ง เกรียงไกรด้วยกำลังรบที่มีแสนยานุภาพสูงที่สุดในโลกในสมัยนั้น.

ในปี ค.ศ. ๑๘๔๕ พัวร์โซว ได้เริ่มตีพิมพ์ผลงานคันคว่า ๒ เรื่องคือ เอ็มโบลิสซึม และ ลิวคิเมีย โดยได้ตรวจผู้ช่วยหลายราย ที่ตายอย่าง กระทั่งหัน และพบก้อนเลือดออกที่หลอดเลือดในปอด. พัวร์โซวได้เป็นคนแรกที่แสดงว่า ก้อนเลือดเหล่านี้เกิดจากการ อักเสบ ของหลอดเลือดดำ (เพ็ลย์ไอติส) ที่เท้า, แล้วหลุดลอยมาตามกระแสเลือดไปอุดที่ปอด, หัวใจ, หรือสมอง เรียกว่า เอ็มโบลิสซึม ซึ่งเป็นเหตุให้ตายโดยทันทีทันใด.

ก่อนหน้านั้นการวินิจฉัยโรคมักจะอาศัยการสังเกตด้วยตาเปล่าทั้งสิ้น. นักพยาธิวิทยาส่วนใหญ่ยังไม่นิยมใช้กล้องจุลทรรศน์. แม้จะเป็นคนหน้าใหม่ในวงการคันคว่า แต่ พัวร์โซว ได้เห็นความสำคัญของกล้องจุลทรรศน์ จึงได้ประสบความสำเร็จทั้งกล่าว. ในการตรวจเลือดของผู้ป่วยบางราย ก็ได้พบว่าเม็ดเลือดขาวมากผิดปกติอยู่จนกระทั่งผู้ป่วยนั้นตายไป. พัวร์โซว จึงเป็นคนแรกที่ได้พบโรคใหม่เรียกว่า ลิวคิเมีย หรือโรคมะเร็งของเม็ดเลือดขาว. นอกจากนั้นยังพบว่า ลิวคิเมียมี ๒ ชนิดคือชนิด มีเม็ดเลือดขาว กับ ชนิดไม่มีเม็ดเลือดขาว พัวร์โซว จึงเป็นคนแรกที่

แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการตรวจเลือดในผู้ป่วยทุกราย ตลอดจนการใช้กล้องจุลทรรศน์ช่วยในการวินิจฉัยโรค ซึ่งได้เป็นที่นิยมปฏิบัติสืบต่อกันมาจนทุกวันนี้.

ในปี ค.ศ. ๑๘๔๖ พัวร์โซว ได้เริ่มแสดงปาฐกถาพยาธิวิทยา และในปีต่อมาเมื่อมีอายุเพียง ๒๖ ปีก็ได้เห็นความสำคัญของวารสารการแพทย์ว่า ไม่เพียงแต่จะช่วยกระตุ้นให้มีการคันคว่าเท่านั้น แต่ยังเป็นสื่อแสดงความคิดเห็นและเผยแพร่ผลงานให้นักวิทยาศาสตร์อื่น ๆ ได้ทราบกันทั่วโลกด้วย. พัวร์โซว กับเพื่อนชื่อ เบ็นโนโรนฮาร์ทท์ จึงได้ริเริ่มจัดทำวารสารการแพทย์ขึ้นให้ชื่อว่า อาร์ชีฟฟ์ ฟัวร์ ปาโธโลกิสเซ อะนาโตมี อุน ฟิสซิโอโลกิ อุน ฟัวร์คลินิสเซ เมดิซิน และตนเองก็ได้เขียนเรื่อง ข้อควรสังเกตในวิทยาศาสตร์การแพทย์ลงในวารสารฉบับแรกด้วย. พัวร์โซว ได้เป็นบรรณาธิการเองจนถึงปี ค.ศ. ๑๘๖๒ รวมเป็นเวลาถึง ๕๑ ปี. ผู้อ่านจึงนิยมเรียกชื่อเสียใหม่ว่า พัวร์โซว 'ส อาร์ชีฟฟ์ และวารสารนี้ก็ได้เจริญต่อมาจนกระทั่งปัจจุบัน.

ชื่อเสียงของ พัวร์โซว หอมฟุ้งตั้งแต่หนุ่ม ทั้งจดหมายที่ได้อ่านถึงพ่อ ซึ่งมี

ข้อความตอนหนึ่งว่า ในงานแห่งหนึ่งคน
ได้เตือนว่ากับหญิงผู้หนึ่ง ซึ่งเพิ่งได้รับการ
แนะนำให้รู้จักกัน และประหลาดใจมาก
เมื่อหญิงผู้นั้นได้ถามชื่ออีกครั้งเพื่อให้แน่ใจ
ใจ. ยิ่งกว่านั้นยังขอให้สะกดชื่อให้ถูกต้อง
ด้วยเพราะหญิงสาวผู้นั้นไม่ยอมเชื่อว่าเธอ
กำลังเล่นร่ายเย้ยกับชายหนุ่มไม่มีหนวด แต่
เป็นผู้มีชื่อเสียงโด่งดังก่อนวัยอันสมควร.

ใน ค.ศ. ๑๘๔๘ ได้เกิดโรคไข้รากสาด
ใหญ่ระบาดที่เมือง ไสเลเลีย ฟัวโรโซ
ได้ถูกส่งไปปรายโรคนี้. เมื่อไปถึงก็แทบ
เป็นลมเพราะได้เห็นสภาพของเด็ก ๆ ชาว
บ้านที่กำลังจะตายเนื่องจากการขาดอาหาร
และถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง. ฟัวโรโซ
จึงได้เขียนรายงานคำหาญรับทราบ และมี
ความตอนหนึ่งว่า เขาเหล่านั้นเป็นมนุษย์แต่
มีสภาพเหมือนเปลือยของเครื่องจักรสำหรับ
ใช้งานแต่อย่างเดียวนั่น กับทั้งขอร้อง
ให้ช่วยบำรุงการเศรษฐกิจและการศึกษา
ให้ดีกว่านี้ด้วย.

ในปี ค.ศ. ๑๘๔๕ เมื่ออายุได้ ๒๘ ปี
ฟัวโรโซ ได้จาก เบอร์ลิน ไปรับตำแหน่ง
ศาสตราจารย์พยาธิวิทยาที่มหาวิทยาลัย
วูร์ซบูร์ก ซึ่งเป็นตำแหน่งที่เพิ่งตั้งขึ้นเป็น
ครั้งแรกในเยอรมนี. และตนเอง ฟัวโรโซ

ได้ทำการค้นคว้าต่าง ๆ มากมาย, ได้สอน
นักศึกษาทุกคนให้ฝึกหัดดูกล้องจุลทรรศน์
ให้ชำนาญ, ยังผลให้ศิษย์หลายคนได้
ประสบความสำเร็จที่น่าภูมิใจ, อาทิเช่น
คาร์ล อเบอร์ธ พบเชื้อโรคไข้รากสาดน้อย
ในปี ค.ศ. ๑๘๘๐, เอ็ดวิน เคลย์ส พบ
เชื้อโรคคอตีบในปี ค.ศ. ๑๘๘๓, อิกุอาร์ด
วินคไฟลส์ช ได้แต่งตำราพยาธิวิทยาที่มี
ชื่อเสียง, และ ยูเลียส โคห์นไฮม ได้อธิบาย
ถึงกรรมวิธีของการอักเสบ เป็นต้น.

ฟัวโรโซ ได้ทำงานอย่างหนักคือทั้ง
สอน, ทั้งเขียน, ทั้งค้นคว้า, และเป็น
บรรณาธิการวารสาร. ได้ศึกษาเซลล์
ชนิดต่าง ๆ นับร้อย ๆ ด้วยกล้องจุลทรรศน์
เพื่ออธิบายว่าเซลล์เหล่านั้น มาจากไหน,
มาจากสารน้ำในร่างกายหรือ เอ็กซูเดค
อย่างที่เขากล่าวกันเช่นนั้นหรือ. เมื่อได้
พิจารณาทุก ๆ เข้า ในที่สุดก็ถึงความเห็น
ว่าไม่ใช่ และมีความเห็นว่าเซลล์ทุกเซลล์
ในร่างกายต้องมาจากเซลล์อื่น.

ในปี ค.ศ. ๑๘๕๔ ฟัวโรโซ ได้พบ
และเป็นผู้ตั้งชื่อคำว่า นิวโรเกลีย ซึ่งเป็น
กลุ่มของเซลล์ประสาทและในปี ค.ศ.
๑๘๕๖ ก็ได้รับเชิญให้กลับไปอยู่ที่เบอร์ลิน
ใหม่ โดย มิดเลอร์ ต้องการให้ไปรับ

ตำแหน่งหัวหน้าสถาบันพยาธิวิทยาแทน.
ณ ที่นเอง ฟัวร์โฮว ได้ทำงานอยู่ถึง ๔๖ ปี
และด้วยสมรรถภาพสูงส่ง ทำให้การ
แพทย์ของเยอรมนีเจริญก้าวหน้าไปอย่าง
มากมาย.

ในปี ค.ศ. ๑๘๓๘ คิโยอิกุหนึ่งของ
มิลเลอร์คือ อีโอคอร์ ส์ชวานน์ ได้ตั้ง
ทฤษฎีเซลล์ ขึ้น โดยกล่าวว่า สัตว์และพืช
ประกอบขึ้นด้วยเซลล์ซึ่งเป็นหน่วยเล็กที่สุดที่มี
ชีวิต. แต่ ส์ชวานน์เข้าใจผิดว่าเซลล์เกิด
ขึ้นเองจากสารที่ไม่มีรูป ซึ่งเรียกว่า
บลาสต์มา. เนื่องจากขณะนั้นยังไม่มีผู้ศึกษา
เกี่ยวกับการแบ่งตัวของเซลล์ ฟัวร์โฮว
จึงได้เป็นผู้พิสูจน์ว่า เซลล์หาได้เกิดขึ้น
เองไม่, แต่เกิดเนื่องจากการแบ่งตัวต่าง
หาก. ฟัวร์โฮว ได้สอนว่า โรคไม่ใช่
เกิดกับอวัยวะ, เนื้อเยื่อ, หลอดเลือด,
หรือประสาท แต่เกิดในเซลล์. โดยอาศัย
หลักที่ได้สังเกตพบว่าเซลล์จะเปลี่ยนแปลง
ไป ทั้งทางกายโครงสร้างและหน้าที่ใน
โรคต่างๆ และสามารถวินิจฉัยได้โดยการ
ตัดเอาชิ้นเนื้อเพียงเล็กน้อย มาตรวจด้วย
กล้องจุลทรรศน์, ซึ่งได้ตั้งชื่อว่า พยาธิ-
วิทยาของเซลล์. ฟัวร์โฮว ได้ตีพิมพ์เรื่อง
นี้ในปี ค.ศ. ๑๘๕๘ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้

มีการ คิดค้น ทาวิจิใหม่ ๆ มาศึกษาเรื่อง
เซลล์ เช่น ปาปานิโคลาอู สเมียร์ ที่ช่วย
ให้สามารถวินิจฉัยมะเร็งได้แน่นอน ๆ ซึ่ง
แม้ในปัจจุบันก็ยังเป็นที่นิยมใช้กันทั่วไปใน
วงการแพทย์ และได้ช่วยชีวิตมนุษย์นับ
ล้าน ๆ คนให้พ้นจากโรคร้ายนี้ได้. มีการ
ประดิษฐ์เครื่องมือสำหรับตัดชิ้นเนื้อบาง ๆ
(ไมโครโทม) ขึ้น และผู้ที่ทำได้ถึงขนาด
คือ ริชาร์ด โทมา (ค.ศ. ๑๘๔๗-๑๙๒๓)
และภายหลังปี ค.ศ. ๑๘๗๐ ก็ได้มีผู้คิด
วิธีย้อมชิ้นเนื้อ โดยเฉพาะ คาร์ล ไวกอร์ท
(ค.ศ. ๑๘๔๕-๑๙๐๔) ยังผลให้ท่าน
สามารถศึกษาเรื่อง ดีเอ็นเอเรชั่น ของเนื้อ
เยื่อ, เอ็มโบลิสม, อินฟาร์คชั่น, และ
โรคปอดได้. ประโยชน์เหล่านี้เกิดจาก
การมองเห็นการฉีกขาดของ ฟัวร์โฮว
เกี่ยวกับความสำคัญของเซลล์ในการศึกษา
โรคต่าง ๆ ทั้งทางอายุศาสตร์และศัลย-
ศาสตร์, ยังผลให้ เลอร์ เจมส์ พาเก้ท
(ค.ศ. ๑๘๑๔-๑๘๙๕) เขียนเรื่อง ศัลย-
พยาธิวิทยา ขึ้นด้วย.

ความสำคัญของ หมอเล็ก ยังคงเจริญ
ก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง. ระหว่างที่อยู่ใน
เบอร์ลินก็ได้เขียนตำราเรื่องมะเร็ง, ทำ
งานเกี่ยวกับเรื่องเชื้อรา, และทำการตรวจ

ชั้นเนื้อต่าง ๆ ด้วยกล้องจุลทรรศน์. คราวหนึ่งได้พบพยาธิตัวอ่อนเล็ก ๆ ซดอยู่ในผนังหุ้ม, แลดูคล้ายลวดสปริงอยู่ในกล้ามเนื้อ และผลของการศึกษาค้นคว้า ปรากฏว่าเป็นพยาธิในหุ้มและผ่านมายังคนได้ (ทริชีเนลลา สไปราลิส) ซึ่งเป็นสาเหตุของโรค ทริชีโนสิส. พัวร์โซว จึงได้เขียนเรื่องโรคนี้ในปี ค.ศ. ๑๘๖๓ และได้ขอร้องให้ทางราชการพิจารณาตรวจเนื้อหมูอย่างเข้มงวด, เป็นเหตุให้โรคนี้หายไปจากเยอรมนีในกาลต่อมา

ที่ เบอร์ลิน นี้ พัวร์โซว ได้สนใจในงานด้านสาธารณสุขมากเพราะว่าสถิติการตายของเด็กสูงอย่างน่าตกใจเนื่องจากการสุขาภิบาลไม่ดีพอ. ชาวบ้านทิ้งขยะกันเกลื่อนตามถนนและลงในคลอง. เวลาฝนตก น้ำก็พาของโสโครกเหล่านี้ไหลลงไปในบึงบ่อที่ใช้น้ำดื่มกัน. โรคไข้รากสาดน้อย, อหิวาตกโรค, และโรคระบาดอื่นๆ จึงเกิดขึ้นบ่อย ๆ. พัวร์โซว ได้ทำรายงานเสนอและเป็นที่ให้มีการปรับปรุงการสุขาภิบาลให้ดีขึ้น เช่นมีการจัดตั้งน้ำประปาขึ้น เป็นตัวอย่างให้ประเทศอื่น ๆ ในยุโรปนำไปปฏิบัติบ้าง. พัวร์โซว ได้รับเลือกให้เป็นที่ปรึกษาของสภาเทศบาลนคร

เบอร์ลิน อยู่จนตลอดชีวิต. ในระยะหลัง ๆ นั้นประชาชนใน เบอร์ลิน ค่อยๆ ยืนเป็นสุขเพราะ การดำเนินงาน ด้านเวชศาสตร์ป้องกันของ พัวร์โซว.

ในปี ค.ศ. ๑๘๖๑ พัวร์โซว ได้รับเลือกเป็นสมาชิกของสภาขุนนาง ปรัสเซีย. ที่นั่นเองที่ได้ประจักษ์กับจอมเผด็จการ บิสมาร์ค จนถึงกับ บิสมาร์ค ทำจดหมายกล่าว ข้างต้น. แต่เมื่อ หมกสมัย ของ บิสมาร์ค แล้วก็ยังได้รับเลือกให้อยู่ในสภาขุนนางต่อไปตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๘๐ จนถึงปี ค.ศ. ๑๘๙๓.

ต่อมา พัวร์โซว สนใจในเรื่องโครงสร้างและประวัติของมนุษย์โบราณ จึงได้ทำการสำรวจเต้านกเรียนเยอรมันเกือบ ๗ ล้านคนเพื่อวิเคราะห์สัญชาติของคนเยอรมันที่แท้จริง ซึ่งในขณะนั้นมีความเห็นกันว่า พวกสัญชาติ ทิวโทนิค มักจะมีรูปร่างสูง, ผอมสีทอง, ตาสีฟ้า, และผิวขาว. แต่ผลของการสำรวจปรากฏว่ามีเพียงร้อยละ ๓๒ เท่านั้น. นอกจากนั้นยังพบว่า กว่าร้อยละ ๑๑ ของเด็กยิวก็มีผอมสีทองและตาสีฟ้าด้วย

ระยะนี้อายุของ พัวร์โซว ล่วงเข้าวัยเริ่มชราแล้ว แต่ก็ยังคงทำงานอย่างหนัก

อยู่ต่อไป. ไทวีเริ่มจัดตั้งสมาคมมนุษย-
วิทยา, ชาติพันธุ์วิทยา, และเรื่องราว
ก่อนประวัติศาสตร์ขึ้นอีก, กับทั้งได้เป็น
บรรณาธิการวารสารให้กับสมาคมด้วย จึง
ถือกันว่าเป็นผู้เริ่มวิชามนุษยวิทยาขึ้น.
งานของ ฟัวร์โฮว ไทซ์ขยายไปถึงตะวันออก
ไกล โดยที่ในปี ค.ศ. ๑๘๗๑ ไชนริช
ส์ชลิมันน์ ซึ่งเป็นเพื่อนกับ ฟัวร์โฮว ได้
เป็นข่าวเกรียวกราวทั่วโลก เมื่อได้ประกาศ
ว่า ได้ขุดพบเมืองกรีกโบราณ คือ ทรอย
ที่อียิปต์ ซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของ
โฮเมอร์, นักปราชญ์คนสำคัญในยุคนั้น.
ฟัวร์โฮว จึงได้ไปกับ ส์ชลิมันน์ และ
ส์ชไวเนฟรีช เพื่อสำรวจรายละเอียด. ทั้งนี้
เป็นเหตุให้ ส์ชลิมันน์ ยกทรัพย์สินที่ได้
จากการสำรวจนี้ให้แก่พิพิธภัณฑ์ในกรุง
เบอร์ลินตามคำขอของ ฟัวร์โฮว.

ชื่อเสียงของ ฟัวร์โฮว ไทซ์รจขยาย
ไปยังต่างประเทศ และมีอิทธิพลมากจน
ถึงกับกล่าวกันว่า ฟัวร์โฮว สามารถยุติ
การโต้เถียงกันได้โดยที่ไม่ต้องออกเสียง
ด้วยซ้ำ และในฐานะที่เป็นคนร่าเริง, รัก
สนุก, และชอบสังคม จึงเป็นที่รักใคร่ของ
บุคคลทั่วไป. ฟัวร์โฮว ทำงานหนักทั้ง
การสอน, เขียน, ค้นคว้า, เป็นบรรณา-
ธิการ, นักสังคมเคราะห์, และเป็นนักการ

เมืองด้วย, แต่มีสุขภาพแข็งแรงดีเรื่อยมา
จนกระทั่งปีสุดท้ายของชีวิตเมื่อมีอายุได้
๘๑ ปี เพราะได้กระโดดลงมาจากกรรวาง
และขาหัก จึงต้องเข้ารักษาตัวอยู่ในโรง
พยาบาล และเป็นเหตุให้สุขภาพทรุดโทรม
ลงและถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจเมื่อวันที่
๕ กันยายน ค.ศ. ๑๙๐๒.

ฟัวร์โฮว มีความเห็นว่า คนเราไม่
ควรจะมีชื่อเสียงหรือได้รับการยกย่องกัน
ด้วยชาติกำเนิด. การวัดค่าของคนควร
พิจารณาถึงว่า บุคคลนั้นได้มีส่วนช่วย
หรือทำประโยชน์อะไรให้แก่สังคมบ้าง.
งานของ ฟัวร์โฮว เกี่ยวกับพยาธิวิทยา
ของเซลล์ยังคงยึดถือเป็นหลักกันมาตราบ
เท่าทุกวันนี้ และได้มีส่วนช่วยสร้างเสริม
ความเจริญอย่างมากมายทั้งในด้านอายุร-
ศาสตร์, ศัลยศาสตร์, และโรคเฉพาะ
สตรี, กับทั้งเป็นเครื่องกระตุ้นให้มีการ
รักษาโรคด้วยสารเคมีแบบสมัยปัจจุบัน.
ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ชาว
เบอร์ลินได้ร่วมมือกันเป็นเจ้าภาพจัดการศพ
ให้ ฟัวร์โฮว ในฐานะที่เป็นคนของประ-
ชาชน และได้รับการยกย่องว่าเป็น บิดา
แห่งพยาธิวิทยา.

สนอง อนุบาล พ.ด., M.S.
(ภาควิชาชีวเคมี)